

မြန်မာ သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံနိုင်ငံတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးရှာဖွေခြင်း

Myanmar: Finding peace in a multi-ethnic nation

Jim Della-Giacoma and Richard Horsey

မြန်မာနိုင်ငံ၏ပြဿနာများအပေါ် အနောက်နိုင်ငံများ၏ လက်ခံယူဆမှုသည် တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ် နေသော တပ်မတော်အစိုးရကို ရင်ဆိုင်၍ နိုင်ငံရေးလွတ်လပ်ခွင့်အတွက် လှုပ်ရှားခဲ့သော ဒေါ်အောင်ဆန်း စုကြည်၏ ရုန်းကန်မှုပုံရိပ်အောက်တွင်သာ အမြဲတစေ အကန့်အသတ်ဖြင့် ရှိနေခဲ့သည်။ သို့သော် အနောက် ကမ္ဘာတွင် Burma ဟု လူသိများဆဲ မြန်မာနိုင်ငံသည် လူမျိုးစုံ၊ ဘာသာစုံ ရောထွေးနေပြီး၊ ၎င်းကွဲပြား မှုများကို ပြန်လည်ရင်ကြားစေနိုင်စွမ်း မရှိခြင်းကြောင့် တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံ တော်လှန်မှုနှင့်အတူ ဆယ်စု နှစ်ချီ ပြည်တွင်းစစ်ဆီသို့ ဦးတည်သွားခဲ့သည်။ ယခုအခါ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ဆန့်ကျင် တော်လှန်မှု အများစု လျော့ပါးသွားသော်လည်း သမိုင်းကြောင်းအရ ယင်းပဋိပက္ခများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သော မကျေလည် မှုများကိုမူ ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။

ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံသည် တံခါးပိတ်အထီးကျန်မှုမှ ရုန်းထွက် လာပြီဖြစ်ရာ၊ ၎င်းရင်ဆိုင်နေရသော စိမ်ခေါ်မှုများမှာ များပြားလှပြီး ဖုံးလွှမ်းသွားတော့မည့် လက္ခဏာရှိနေ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အထက်မှခွင့်ပြုသော အသွင်ကူးပြောင်းမှုသည် လွန်ခဲ့သော သုံးနှစ်က စိတ်ကူးပင် မယဉ်နိုင်သည့် လမ်းကြောင်းပေါ်သို့ တိုင်းပြည်ကို ဦးလှည့်ပေးခဲ့ပြီး ဖြစ်သော်လည်း နှစ်ကာလရှည် စစ် အုပ်ချုပ်ရေးကို စွာချရန် ကြိုးစားနေသည့်အလျောက် ပြဿနာပေါင်းစုံ၏ နှိပ်စက်ခြင်းကို ခံနေရသည်။ နိုင်ငံ၏ အားနည်းသောစီးပွားရေးကိုလည်း စွမ်းဆောင်ရည်မရှိသည့် ဗျူရိုကရေစီယန္တရားက စီမံခန့်ခွဲလျက် ရှိသည်။ အမြဲတစေ ဗျာများနေသော (အာရုံများနေသော) နိုင်ငံရေးအလွှာကလည်း ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲ များအပေါ် အာရုံရောက်နေပြီဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတွင် အာဏာရှင်စနစ်ကို အမှန်တကယ် ရုတ်သိမ်းလိုက်သည့် အလျောက် ရရှိလာသော လွတ်လပ်ခွင့်အသစ်များက နိုင်ငံတစ်လွှား မွတ်ဆလင်ဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက် မှုများကို ပြီးခဲ့သော ၁၈ လ အတွင်း မီးမွှေး အစပျိုးပေးလိုက်ကြသည်။

အဆိုပါ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး စိမ်ခေါ်မှုများအား မဖြစ်မနေ ဖြေရှင်းလိမ့်မည်ဖြစ်သော်လည်း လုံလောက် ခြင်းမရှိပါ။ အကယ်၍ မြန်မာနိုင်ငံသည် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အုပ်စုများနှင့်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေးမရဘဲ၊ အာရှတိုက်၏ အကြာဆုံး ပြည်တွင်းစစ်ကို အဆုံးသတ်နိုင်ခြင်း မရှိပါက တိုင်းပြည်ကိုအသစ်တည်ဆောက်၍ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံဖြစ်လာရေး ရည်မှန်းချက်သည်လည်း ဘယ်တော့မှ အောင်မြင်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကွဲပြားစုံလင်မှုကို တိုင်းတာခြင်းသည် အကြောင်းရင်းနှစ်ချက်ကြောင့် ဖြောင့်တန်းမှုမရှိပါ။ ပထမအချက် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်သည် ကိုယ်ပိုင်သတ်မှတ်ချက်များအပေါ် မူတည်နေပြီး၊ ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ကိုးကွယ်မှုများ၏ လွှမ်းမိုးမှုကြောင့် ပြဿနာရှိသော သတ်မှတ်ယူဆမှု တစ်ခု ဖြစ်နေသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ ဗြိတိသျှ အုပ်ချုပ်မှုကာလ ၁၉၃၁ ခုနှစ်ကတည်းက မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး သန်းခေါင်စာရင်း မရှိတော့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် တိုင်းရင်းသား အုပ်စုအရေအတွက်နှင့် လူဦးရေကို စာရင်းကောက်ယူချိန်တွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကွဲလွဲမှု ရှိလာခဲ့သည်။ တရားဝင်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ် ၁၃၅ ခု ရှိသည်ဆိုသော်လည်း ထိုအရေအတွက် မည်သည့်နေရာမှ ထွက်ပေါ်လာသည်ကို သဲသဲကွဲကွဲ မသိရပါ။ ထိုအရေအတွက်သည် အစိုးရက ၎င်းနှင့် ဆိုင်သော နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်များအတွက် တိုင်းပြည်၏ကွဲပြားစုံလင်မှုကို အလွန်အကျွံ ဖော်ပြထားသော စနစ်တကျကြိုးပမ်းမှုတစ်ခုဟုသာ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များက ယုံကြည်ကြသည်။ သို့သော် ထို ပြဿနာသည် လွတ်လပ်ရေးရပြီး ၆၅ နှစ်ကာလ အတောအတွင်း ကြာမြင့်စွာ အုပ်ချုပ်ခဲ့သော စစ်အစိုးရ အဆက်ဆက်မတိုင်မီကပင် ရှိနေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှကိုလိုနီအစိုးရက လုပ်ဆောင်ခဲ့သော ၁၉၃၁ သန်းခေါင်စာရင်းသည် အဓိက ချင်းလူမျိုးစုတွင် မျိုးနွယ်ကွဲ ၄၄ ခုခန့် ထည့်သွင်းသတ်မှတ်ထားသည်။ ဗြိတိသျှတို့က ကရင်တိုင်းရင်းသား ၁.၄သန်းဟု ရေတွက်ခဲ့သော်လည်း နောက် ၁၀ နှစ်အကြာ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကာလအတွင်း ဂျပန်တို့က ကရင်တိုင်းရင်းသား ၄.၅သန်းဟု ရေတွက်ခဲ့သည်။ အကယ်၍ မရှိခဲ့ဘူးသော ကြိုးပမ်းမှုအဖြစ် တိကျသော အမျိုးအစားခွဲခြားမှုနှင့် အသေးစိတ် စေ့စပ်စွာ ရေတွက်မှုတို့ ပြုလုပ်ခဲ့သည့်တိုင်အောင် ဖိအားများလွန်းသော အငြင်းပွားစရာ ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ခုသာ ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၄၈ ဇန်နဝါရီလ တရားဝင်လွတ်လပ်ရေးမရမီကပင် တိုင်းရင်းသားပဋိပက္ခ ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံကို ပုံပန်းပျက်ယွင်းစေသော တင်းမာမှုများသည် ကိုလိုနီစနစ်၏ သွေးခွဲအုပ်ချုပ်မှု နည်းဗျူဟာများ၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြောင့် ဖြစ်ပွားသော တော်လှန်မှုများနှင့်အတူ ထိုခေတ်ကပင် အမြစ်တွယ်နေခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ၁၉၄၁ တွင် ဂျပန်တို့ ကနဦးတည်ထောင်ပေးခဲ့သော ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်သည် ကရင်အပါအဝင် တိုင်းရင်းသားများအား တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် နာမည်ဆိုးထွက်လာခဲ့သည်။ ထို့နောက်တွင် ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်အဖြစ် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး၊ စစ်တပ်အကြီးအကဲ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် အရေးပါသော လွတ်လပ်ရေးခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပေါ်ထွက်လာခဲ့ရာ တိုင်းပြည်၏ဖခင်ဟုလည်း ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ ထို့အပြင် ဗမာလူမျိုးတစ်ဦးဖြစ်သူ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် အစိုးရနှင့် ချင်း၊ ကချင်၊ ရှမ်း တိုင်းရင်းသားအုပ်စုကြီးများ၏ ခေါင်းဆောင်များ သဘောတူညီမှုရရှိခဲ့သော ၁၉၄၇ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ရက် ပင်လုံစာချုပ်တွင် အစိုးရ ကိုယ်စားပြု လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သူဖြစ်သည်။ ၎င်း သဘောတူညီချက်သည် အဆိုပါ တိုင်းရင်းသားအုပ်စုကြီးများ အများစုနေထိုင်ရာ နယ်စပ်တောင်တန်းဒေသများ

တွင် အပြည့်အဝ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ပေးထားသည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ၎င်းတို့ကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာ နိုင်ငံ၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် သတ်မှတ်ထားရှိသည်။

ထို့နောက် ၅ လအကြာတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း လုပ်ကြံခံရပြီးနောက် ပင်လုံသဘောတူညီချက် အကောင်အထည်ဖော်မှု ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့သည်။ ပျံ့နှံ့လာသော ဗမာအမျိုးသားရေးဝါဒသည် အခြားတိုင်းရင်း သားများ၏ အကျိုးစီးပွားကို နေရာမပေးနိုင်ပေ။ ၎င်း ကန့်သတ်ချိန်းနှိမ်မှုသည် ၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေကြောင့် ပိုမိုဆိုးဝါးလာသည်။ ကရင်နှင့်ကချင် တိုင်းရင်းသားများ အထူးသဖြင့် ဂျပန်ကို တိုက်ခိုက်ရန် မဟာမိတ် တို့က လေ့ကျင့်ပေး၊ လက်နက် တပ်ဆင်ပေးထားသော အုပ်စုများသည် ၎င်းတို့၏ အရေးကြီးသော အကျိုး စီးပွားများ ခြိမ်းခြောက်ခံရသည်ဟု မြင်လာကြချိန်တွင် လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးစတင်ရန်အတွက် အင်အားကောင်းသော အနေအထားတွင် ရှိနေကြသည်။ လူမျိုးအားဖြင့်၊ ဘာသာစကားအားဖြင့် ထူးခြား သော ကချင်တိုင်းရင်းသားတို့သည်လည်း ထင်ရှားသော ကရင်လူမျိုးတို့ကဲ့သို့ပင် ခရစ်ယာန်ဘာသာကို အဓိက ကိုးကွယ်ကြသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီး မကြာမီ ပထမဆုံးတော်လှန်ခဲ့သူမှာ ကရင်တို့ ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုအပေါ် စောစောပိုင်းက သစ္စာခံခဲ့သူ ကချင်တို့သည်လည်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနောက် ဆက်ခံသူ ဦးနုက ဗုဒ္ဓ ဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် သတ်မှတ်ချိန်တွင် စတင်တော်လှန်လိုက်ကြသည်။ ယခုအခါ ယာယီ အပစ်ရပ်စဲမှုများ ရရှိထားသော်လည်း အဆိုပါ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများမှာ ယနေ့အချိန်အထိ ကျန်ရှိနေ ဆဲပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကွဲများအတွင်း တိုက်ရိုက်ကျဆုံးသူ ထောင်ပေါင်းများစွာ၏ အသက်များ ပေးဆပ် ခဲ့ရသလို၊ တိုက်ပွဲဘေးဒဏ်သင့်ဒေသများတွင် မဖွံ့ဖြိုးမှု၊ ဆင်းရဲမွဲတေမှုများကြောင့် အသက်ပေါင်း များစွာ မှာ အချိန်မတန်ခင် ကြွေလွင့်သွားကြရသည်။ စစ်ဘေးသင့်ဒုက္ခသည် ထောင်ပေါင်းများစွာမှာလည်း အိမ်နီး ချင်း ထိုင်းနိုင်ငံနယ်စပ်ရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် အသက်ရှင်သန်ရုံ အနေအထားဖြင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ ခိုလှုံ နေထိုင်နေကြရသည်။

ယခုကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေးပွေလီသော ပဋိပက္ခများ ဖြစ်လာအောင် မောင်းနှင်ခဲ့သည့် အဓိက အခြေအမြစ် ပြဿနာမှာ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဗမာလူမျိုးစု တစ်ခုထဲက ကြီးစိုးနေသော တိုင်းပြည်ဖြစ်နေ သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းရင်းသားများကို ခုတုံးလုပ်၍ လူများစု ဗမာတို့၏ အကျိုးစီးပွား အတွက် နိုင်ငံကို စီမံအုပ်ချုပ်ခဲ့ကြသည်။ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏ နာမည်ကျော် စကားတစ်ခွန်း မှာ ‘‘ဗမာတွေမှာ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစု ပြဿနာဆိုတာ မရှိဘူး၊ တိုင်းရင်းသားလူများစု ပြဿနာပဲရှိ တယ်’’။

လုပ်ဆောင်နေကြသည့် ပုံစံတွင် အဓိက ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လိုအပ်လာပါလိမ့်မည်။ အဖွဲ့အစည်းအားလုံးသည် အရပ်သားလူထုနှင့် ဆက်ဆံနေသည့် ပုံစံကို အပြောင်းအလဲလုပ်ရန် လိုအပ်ပြီး၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ မြေသုံးစွဲမှုတို့နှင့် ပတ်သက်၍ လေးစားမှုရှိခြင်း၊ အတိတ်နှင့် အနာဂတ် ညှင်းပန်းနှိပ်စက်မှုများအတွက် တရား စီရင်မှုစနစ် ရှိစေခြင်း တို့ ပါဝင်ပါသည်။

အကယ်၍ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ၏ နောက်ကွယ်၌ ခိုအောင်းနေသော နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုကို ဖြေရှင်းမည်ဆိုပါက တန်းတူညီမျှမှုနှင့် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း ညီမျှမှု မရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မကျေလည်မှုများကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းဖို့ လိုလာပါမည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအား အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ အတွင်းသို့ မဝင်နိုင်အောင်စည်းခြားထားသော မမြင်နိုင်သော အတားအဆီးများကိုလည်း ဖြိုခွဲပစ်ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုလုံး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို အဆုံးသတ်ပစ်ရမည်။ ထိုသို့ဖြစ်လာရန် နယ်စပ်ဒေသများ၌ ပညာရေးအခွင့်အလမ်းများ ကင်းမဲ့နေခြင်းကို ဖြေရှင်းပေးဖို့လိုသည်။

ယင်းသို့ ပိတ်ဆို့ထားသော အခွင့်အလမ်းများကို သော့ဖွင့်ပေးရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတို့၏ ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြု၍ လေးစားရန် လွန်စွာအရေးကြီးသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ စာသင်ကျောင်းများတွင် အခွင့်အရေးတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဒေသခံ ဘာသာစကား အသုံးပြုသင်ကြားခြင်းကို ခွင့်ပြုရန်ဖြစ်သည်။ အစိုးရဌာနဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု များ၊ အချက်အလက်များအပြင် ရပ်ရွာနာမည်၊ လမ်းနာမည်များ၌ပင် ဒေသခံဘာသာစကား ထည့်သွင်း အသုံးပြုခြင်းသည် လူများစုနှင့် လူနည်းစုအကြား ဟန်ချက်မျှတအောင် ကူးပြောင်းနေမှုကို ပြသရန်အရေး ကြီးသော လက္ခဏာဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သွေးခွဲအုပ်ချုပ် နည်းဗျူဟာများသည် ကိုလိုနီစနစ်ချုပ်ငြိမ်းခြင်းနှင့်အတူ ပျောက် ကွယ်သွားခြင်း မရှိပါ။ တပ်မတော်အစိုးရ အဆက်ဆက်သည်လည်း လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှုများကို ကိုင် တွယ်ရာတွင် အနိုင်ယူခြင်းထက် သွေးခွဲအုပ်ချုပ်သည့် နည်းဗျူဟာများကိုသာ အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ယင်း နည်းလမ်းသည် ရန်ဖက်အုပ်စုများ၊ နယ်ခြားစောင့်တပ်များ၊ ရှမ်းနှင့် ဝအကြား အသေအပျောက်များခဲ့သော တိုက်ပွဲများကဲ့သို့ အချို့အုပ်စုများအကြား နာကျည်းဖွယ် ဆက်ဆံရေး အခြေအနေများ စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်သည့် နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး အခင်းအကျင်းတွင် အကင်းမသေသော အမာရွတ်များ ကျန်ရစ်စေသည်။ စစ်အေးခေတ် ခိုင်းနမစ်အရွေ့တွင် တိုင်းရင်းသား သွေးကွဲမှုများ ပိုဆိုးလာခဲ့သည်။ လက်နက် ကိုင်အုပ်စုများက ညီညွတ်သော တပ်ဦး ဖွဲ့စည်းရန် အားထုတ်လာသောအခါတွင် လက်နက်ကိုင်တော်လှန် မှုများမှာ ကွန်မြူနစ်နှင့် ကွန်မြူနစ် ဆန့်ကျင်ရေးအယူအဆ နှစ်ခုအကြား တိုက်ပွဲတွင် ကျူးသွင်းခြင်း ခံလိုက် ရသည်။ ယင်းသို့ သွေးခွဲမှုသည် တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးမှုကို အားနည်းသွားစေခဲ့ပြီး၊ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် နိုင်ငံရေးအရ ပိုမိုလွတ်လပ်စွာ အုပ်ချုပ်ခွင့်ရရှိရန် ကြိုးစားနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အငြင်းပွားဖွယ် ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေက ခွင့်ပြုသောအဆင့်မှာ အနိမ့်ဆုံးအဆင့် ဖြစ်သည့်အလျောက် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခု အတွက် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် မည်သူ အဆိုပြု ခန့်အပ် ခံရနိုင်သည် ဆိုသည့်ကိစ္စအပေါ် ဆိုင်ရာဒေသများ၏ ပိုမို စွက်ဖက်ပတ်သက်ခွင့်ကို လိုလားလာကြဖွယ် ရှိသည်။ ပိုမို ရည်မှန်းချက်ကြီးလာပါက တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များအတွက် သီးခြားဥပဒေပြုခွင့် အာဏာ ရရှိရန်အတွက် အခြေခံဥပဒေ အခန်း ၁၈၈ ပြင်ဆင်ချက်ကို လိုအပ်လာဖွယ် ရှိသည်။ သို့မဟုတ်ပါက အဆိုပါအုပ်ချုပ်ရေး နယ်မြေများ၏ အထူးသီးသန့် မဟုတ်သေးသော အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို ကျယ်ပြန့် အားကောင်းစေရန်အတွက် အခြေခံဥပဒေဇယား (၂)ကို ပြင်ဆင်ဖို့လိုလိမ့်မည်။ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု စနစ်သို့ ပို၍ အခြေခံကျကျ ကူးပြောင်းရေးကိစ္စသည် ပိုမိုအငြင်းပွားစရာ ဖြစ်လာဖွယ်ရှိသည်။ လောလောဆယ် အချို့ တိုင်းရင်းသားကိုယ်စားလှယ်များ ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် ထုတ်ဖော်တောင်းဆိုနေသည့် အဆိုပါပန်းတိုင်သည် တိုင်းပြည်ကို စုစည်းချည်နှောင်ထားနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ရသော အစိုးရစနစ် တစ်ခုကို ဖန်တီးရန်အတွက် လမ်းညွှန်မြေပုံ ၇ ဆင့်နှင့် အမျိုးသားညီလာခံတို့မှ တဆင့် လုပ်ကိုင်ခဲ့သော တပ်မတော်၏ ဆယ်စုနှစ်ချီ စီမံကိန်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက် ဝိရောဓိဖြစ်နေသည့် လက္ခဏာရှိပါသည်။

မြန်မာတိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ၏ နောက်ထပ်အဓိက ရည်မှန်းချက်တစ်ခုမှာ ဘဏ္ဍာငွေ ပိုမိုမျှဝေ ခံစားရေးပင်ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားတို့၏ နယ်စပ်တောင်တန်းဒေသများသည် သဘာဝ သယံဇာတ ကြွယ်ဝပြီး၊ ၎င်းဝင်ငွေများ ပိုမိုမျှတစွာ ခွဲဝေရေးသည် အဓိက စိမ်းခေါ်မှုတစ်ခု ဖြစ်လာလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် သြစတြေးလျနှင့် ကနေဒါတို့ကဲ့သို့ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများတွင် ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေသည့် နည်းလမ်းများ အထင် အရှား ရှိနေသည့်အလျောက် ဖက်ဒရယ်သွင်ပြင်လက္ခဏာများကို ချမှတ်ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ၎င်းကိစ္စ ပိုမိုလွယ် ကူလာဖွယ်ရှိသည်။

၎င်းနှင့်ဆက်စပ်နေသော ပြဿနာမှာ စီးပွားရေးတန်းတူ ညီမျှဖွံ့ဖြိုးရေးဖြစ်ပြီး၊ လွတ်လပ်ရေး မရမီ ကာလကပင် တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုနှင့် အလုပ်အကိုင်များ ချို့တဲ့ခဲ့သည်။

လက်ရှိ ယိုင်နဲ့နဲ့ အပစ်ရပ် သဘောတူညီမှုများကို ခိုင်မာအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် နောက်ထပ် ကာလရှည် လိုအပ်ချက်တစ်ခုဖြစ်သော လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လုံခြုံမှုကို တိုးတက်စေပါလိမ့်မည်။ ထိုအစီ အစဉ်တွင် မြန်မာ့တပ်မတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ နှစ်ဖက်စလုံး စစ်အင်အား လျော့ချမှု ပါဝင်လာမည်ဖြစ်ပြီး၊ ထိုအတွက် နယ်စပ်ဒေသများ၏ ရှေ့တန်းနယ်မြေနှစ်ဖက်စလုံး၌

ပါတီလက်အောက်သို့ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တပ်များ ဝင်ရောက်သွားစေသည့် အကြောင်းရင်းဟု အများစု ရှုမြင်ကြသော တရုတ်ကွန်မြူနစ်တို့၏ ကြီးမားသော ပံ့ပိုးမှုကလည်း အယူအဆရေးရာ နှင့် ပထဝီ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ တင်းမာမှုများကို မြင့်တက်လာစေခဲ့သည်။

၁၉၈၀ ခုနှစ်များ နှောင်းပိုင်းနှင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များ အစောပိုင်းတွင် စစ်အေးတိုက်ပွဲ အဆုံးသတ် သွားသည့်အလျောက် ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီ စတင်ယိုယွင်းလာခဲ့သည်။ တပ်မတော်ဟုခေါ်သော ဗမာ စစ်တပ်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များအကြား ပထမဆုံးအချို့ အပစ်ရပ်စဲမှုများလည်း ပေါ် ထွက်လာသည်။ ကြီးမားသော အယူအဆတိုက်ပွဲ ဇာတ်သိမ်းချိန်တွင် ပေါ်ထွက်လာသော အပစ်ရပ် သဘောတူညီမှုများ၏ မူလအစသည် နှစ်ပိုင်းကွဲစေသော သက်ရောက်မှု ရှိခဲ့ပြီး၊ ၎င်းသက်ရောက်မှုသည် ယခင် ကွန်မြူနစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေး အုပ်စုများအကြား ယနေ့အထိ ကျန်ရှိနေသည်။ သာဓက အနေဖြင့် ယခုနောက်ဆုံး United Nationalities Federal Council (UNFC) တွင် ကွန်မြူနစ် မဟုတ်သော အုပ်စုများသာ သီးသန့်ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည်။

သို့သော်လည်း ၁၉၉၀ ခုနှစ်များကာလ အပစ်ရပ်စဲမှုများသည် အကြောင်းရင်းခံ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ သေနတ်သံများ တိတ်ဆိတ်သွားသော်လည်း နှစ်ဖက်အုပ်စုများသည် ကတုတ်ကျင်း တူးရင်း ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရန်၊ လက်နက်ပြန်လည် ဖြည့်တင်းရန်အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ဤဖြစ်စဉ်သည် အပစ်ရပ်စဲမှုများအပြီး တိုင်းရင်းသားနယ်မြေများ၌ သိသိသာသာ စစ်အင်အား တိုးချဲ့ သော တပ်မတော်အတွက် ငြင်းကွယ်၍ မရသောကိစ္စဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အပစ်ရပ်သဘောတူညီခဲ့ ကြသော လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများမှာ စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများ ရရှိခဲ့ကြပြီး၊ ၎င်းအကျိုးအမြတ်များမှာ ဒေသခံပြည်သူများထံ ယေဘုယျအားဖြင့် မရောက်ခဲ့သောကြောင့် စစ်ပွဲအလွန် ခေတ်တွင် သိသာသော အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှု အလွန်နည်းပါးသည်ဟု ပြည်သူတို့က ရှုမြင်လာကြသည်။

အပစ်ရပ်အုပ်စုများအား တပ်မတော်အစိုးရက အဆိုပါသဘောတူညီမှုများတွင် နိုင်ငံရေး ကိစ္စရပ် များ မပါဝင်ကြောင်း၊ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ် (၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲခဲ့သော အမျိုးသားညီလာခံ) တွင် ပါဝင်ခွင့်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ နောက်တက်လာမည့် အစိုးရနှင့် နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ကြရ မည်ဖြစ်ကြောင်း ကတိပြုခဲ့သည်။ တပ်မတော်အစိုးရသည် ၎င်းကတိကဝတ်များကို မထိန်းသိမ်းဘဲ ၂၀၀၉ တွင် အပစ်ရပ်အုပ်စုများအား တပ်မတော်လက်အောက်ခံ နယ်ခြားစောင့်တပ် (BGF) အဖြစ် အသွင်ပြောင်း ကြရန် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေက ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ ၂၀၀၉ ဩဂုတ်လတွင် နယ်ခြားစောင့်တပ် အစီအစဉ် ကို လက်ခံရန် ငြင်းဆန်သော ကိုးကန့်အုပ်စုကို တပ်မတော်က တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဒေသခံဒုက္ခသည် ၃၇,၀၀၀ခန့် တရုတ်နယ်စပ်ကို ဖြတ်ကူးထွက်ပြေးသွားကြသည်။ ယခင်မြန်မာနိုင်ငံမှ ဒုက္ခသည်များမှာ

ထိုင်းနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံများဖက်သို့ အများဆုံးထွက်ပြေးလေ့ရှိကြသောကြောင့်၊ ယခုတစ်ကြိမ် ထူးထူးခြားခြား မကြုံစဖူး ထွက်ပြေးလာမှုအပေါ် တရုတ်တို့ အံ့အားသင့်ခဲ့ရသည်။ ထို့အတွက် နယ်စပ်တည်ငြိမ်ရေးနှင့် နောက်ထပ်တိုက်ပွဲများ ရပ်တန့်ရေးအတွက် ဖိအားပေးတောင်းဆိုခဲ့သော ဘီဂျင်းထံမှ တိတ်တဆိတ် ခပ်မာမာ ကြားဝင်စွက်ဖက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ အပစ်ရပ်အုပ်စုအများစုက နယ်ခြားစောင့်တပ် အစီအစဉ်သို့ ပူးပေါင်းရန် ငြင်းဆန်ခဲ့ကြပြီး၊ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲများ မတိုင်မီတွင် တပ်မတော်အစိုးရက ၎င်းအုပ်စုများနှင့် အပစ်ရပ်စဲထားမှုများ တရားမဝင်တော့ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။

၂၀၁၀ နိုဝင်ဘာ ရွေးကောက်ပွဲများ [<http://www.crisisgroup.org/en/regions/asia/south-east-asia/myanmar/B105-the-myanmar-elections.aspx>] သည် နောက်နှစ် မတ်လတွင် အရပ်သားတစ်ပိုင်း အစိုးရ အဖြစ် ကူးပြောင်းမှုကို တရားဝင်ဖြစ်စေရန်အတွက် လွန်စွာအရေးပါခဲ့ပြီး၊ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေ အနားယူ သည့် အစီအစဉ်တစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့နောက်တွင် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန် အာဏာရရှိလာပြီးနောက် ငြိမ်းချမ်းရေးကြိုးပမ်းမှု အစီအစဉ်သစ် [<http://www.crisisgroup.org/en/regions/asia/south-east-asia/myanmar/214-myanmar-a-new-peace-initiative.aspx>] ကို စတင်ရန်အတွက် ၎င်းယုံကြည်ရသော လက်ထောက်တစ်ဦးဖြစ် သူ ရထားပို့ဆောင်ရေးဝန်ကြီး ဦးအောင်မင်းကို ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တာဝန်ပေးခဲ့သည်။ ဤအစီအစဉ် သည် ထုံးစံမဟုတ်သော ကိစ္စတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ ပထမဆုံးအကြိမ်အနေနှင့် အစိုးရက လက်နက်ကိုင်အုပ်စု အားလုံးနှင့်ဆွေးနွေးရန် လိုလိုလားလား ရှိခဲ့သည်။ နယ်ခြားစောင့်တပ်အစီအစဉ်ကိုလည်း တရားဝင် ရုတ်သိမ်းလိုက်သည်။ ဆွေးနွေးမှုများ တိုးတက်မှုရှိလာသည်နှင့်အမျှ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေး တာဝန်ရှိသူများက သဘောတူစာချုပ် အပြီးသတ်လက်မှတ်ထိုးရန် တာဝန်ယူ အာမခံခဲ့ကြပြီး၊ နိုင်ငံရေး အကြောင်းအရာ ဆွေးနွေးရန် အဆင်သင့်ရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ အဓိက လက်နက်ကိုင်အုပ်စု ၁၁ ဖွဲ့အနက် ၁၀ ဖွဲ့က ၂၀၁၁ခုနှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် အပစ်ရပ်သဘောတူညီမှုများ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။ ကျန်နေသော ကချင်အုပ်စု KIO ကမူ ယခုတိုင် တရားဝင်အပစ်ရပ်စဲခြင်း မရှိသေးပေ။ လက်ရှိအစိုးရသည် အခြား လက်နက်ကိုင်အုပ်စုလေးများနှင့်လည်း သဘောတူညီချက်များစွာ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည်။ အပစ်ရပ် သဘောတူညီမှုများကို အဆင့်နှစ်ဆင့် လက်မှတ်ရေးထိုးကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ပထမအဆင့်တွင် လုံခြုံရေးဆိုင် ရာကိစ္စရပ်များကို အဓိကထားသည့် ပြည်နယ် (သို့) ဒေသအဆင့် သဘောတူညီမှုဖြစ်ပြီး၊ နောက်ထပ် ပြည်ထောင်စုအဆင့် သဘောတူညီမှုမှာ ပိုမိုရှုပ်ထွေး၍ နိုင်ငံရေး ကိစ္စရပ်များ ပါဝင်သည်။

နိုင်ငံတကာ ပြင်ပအလှူရှင်များက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ကူညီကာ အကြံဉာဏ်များ ပေးနေကြသော်လည်း၊ ဤကိစ္စတွင် ပြည်တွင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကသာ အဓိက ကျသည်။ ငြိမ်းချမ်းသောလမ်းကိုရှာဖွေရန် အုပ်စုအားလုံးက အဆင်သင့်ရှိခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ်

ပြည်တွင်း တွန်းအားပေးမှု သဘာဝတို့ကြောင့် ကနဦး အပစ်ရပ်စဲမှုများ မြန်ဆန်စွာ သဘောတူညီမှုရခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံး စဉ်ဆက်မပြတ်ရန် အလားအလာကောင်းခြင်း နှစ်မျိုးစလုံးကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်း၏ အဆိုးဝါးဆုံး အတားအဆီးတစ်ခုမှာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်က ကချင်အုပ်စုနှင့် အပစ်ရပ်စဲမှု ၂၀၁၁ တွင် အံ့ဩဖွယ် ကျိုးပေါက်ခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အစိုးရသစ် အာဏာရလာပြီး အချိန်တိုအတွင်းမှာပင် KIO နှင့် တိုက်ပွဲပြန်ဖြစ်ခဲ့ခြင်းသည် ပြဿနာရှိသော ယခင်အပစ်ရပ်စဲမှုများအပေါ်တွင် တပ်မတော်အစိုးရက နယ်ခြားစောင့်တပ် အစီအစဉ်ကို လက်ခံရန် ဖိအားပေးမှုက ထပ်ဆင့်လိုက်ခြင်း၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သည်။ ထို့နောက်တွင် အဓိက ကချင်ပါတီကြီးများကို ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲမှ ဖယ်ထုတ်လိုက်ခြင်းက ပြဿနာများကို ပိုမိုဆိုးဝါးသွားစေခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ ဒီဇင်ဘာတွင် KIO အပေါ် ထိုးစစ်ဆင်မှု များ အရှိန်မြင့်လာကာ နယ်စပ်တစ်ဖက် တရုတ်ပိုင်နက်ထဲသို့ အမြောက်ကျည်ဆံများစွာ ကျရောက်သွားခဲ့ချိန်တွင် နိုင်ငံတကာ၏ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကြားဝင်စွက်ဖက်မှုများ ထွက်ပေါ်လာသည်။ တရုတ်နိုင်ငံက ၎င်း၏ပိုင်နက်ထဲတွင် ဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်ကြရန်နှစ်ဖက်စလုံးကို ဖိအားပေးခဲ့ပြီး၊ အကြီးတန်းတရုတ်သံတမန်တစ်ဦးက အရေးပါသော ကဏ္ဍမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားလာခဲ့သည်။ ထိုသို့ ကြားဝင်စွက်ဖက်မှုအတိုင်းအတာသည် မျှော်လင့်မထားသော မကြုံစဖူး အဆင့်တစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ ယနေ့တိုင် တိကျပြည့်စုံခြင်း မရှိသေးသော ယိုင်နဲ့နဲ့ငြိမ်းချမ်းမှုကို ဖြစ်ပေါ်လာစေခဲ့သည်။

[<http://www.crisisgroup.org/en/regions/asia/south-east-asia/myanmar/b140-a-tentative-peace-in-myanmars-kachin-conflict.aspx>] ။ နိုင်ငံတကာ အကဲခတ်လေ့လာမှုသည် ကချင်တို့ အတွက် သော့ချက်ကိစ္စတစ်ခုဖြစ်နေခြင်းကြောင့် နိုင်ငံတကာ ပလေယာများ၏ ကဏ္ဍ ကျန်ရှိနေပါသေး သည်။ သို့ရာတွင် တရုတ်နိုင်ငံသည် ၎င်း၏ အိမ်လှေကားတွင် နိုင်ငံခြားသားများကို တံခါးဖွင့်ပေးရန် လုံးဝ လိုလားခြင်း မရှိဘဲ၊ ၎င်းဆွေးနွေးပွဲများ၏ တက်ရောက်လေ့လာသူကဏ္ဍကို လောလောဆယ်တွင် ကုလအထူးအကြံပေးရုံး အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့တည်းသာ ရရှိထားသည်။

နောက်ဘာတွေ့ဆက်ဖြစ်မလဲဟု မေးစရာတွေ့ရှိသည်။ အပစ်ရပ်စဲမှုများသည် သမိုင်းမှတ်တမ်း ဝင်သော်လည်း ကနဦးအစသာ ရှိသေးသည်။ နောက်လာမည့် အဆင့်များမှာ နိုင်ငံရေးနှင့်သက်ဆိုင်ပြီး၊ အလွန်ရှုတ်ထွေးကာ များစွာပိုမိုခက်ခဲသည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး စုံလင်သောသဘာဝကို မှန်မှန်ကန်ကန် အသိအမှတ်ပြုမည့် တိုင်းပြည်၏အနာဂတ်ပုံစံမှာ ဘယ်လိုပုံစံလဲ၊ အာဏာကို ဘယ်လိုခွဲဝေကြမလဲ စသဖြင့် မေးစရာများရှိလာသည်။

အစိုးရက အဆိုပြုထားသော ပထမနည်းလမ်းမှာ အပစ်ရပ်စဲမှုရယူပြီး ထို့နောက်တွင် လက်နက် ကိုင်အုပ်စုများက နိုင်ငံရေးပါတီများ ဆက်လက်ဖွဲ့စည်းကြရန် ဖြစ်သည်။ ၎င်းပါတီများက ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်၍ ရရှိသော ကိုယ်စားပြုခွင့်ကို အသုံးပြုကာ နိုင်ငံရေးလိုလားချက်များကို လွှတ်တော်တွင်းမှ ကြိုးပမ်းသွားကြရမည် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ နည်းလမ်းကို တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များက ပယ်ချခဲ့ကြသည်။

ထို့နောက်တွင် ဒုတိယနည်းလမ်းကို တင်ပြလာခဲ့ပြီး၊ ၎င်းနည်းလမ်းမှာ ဖြစ်နိုင်ချေ ပိုများသည်။ ၎င်း နည်းလမ်းတွင် လွှတ်တော်ပြင်ပ နိုင်ငံရေးဒိုင်ယာလော့ ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် စတင်ကာ သက်ဆိုင်ရာ အုပ်စု အားလုံး ပါဝင်ကြမည်ဖြစ်သည်။ ဤနည်းလမ်းအရ တစ်မျိုးသားလုံးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် လက်မှတ် ထိုးနိုင်ရန် မျှော်မှန်းထားပြီး ထို့နောက်တွင် ဥပဒေလမ်းကြောင်းအတိုင်း မဲခွဲဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ အကောင် အထည်ဖော်ခြင်းတို့နှင့် အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ခြင်းတို့အတွက် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်ပြသွားမည် ဖြစ်သည်။

မည်သည့်နည်းလမ်းတွင်မဆို အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရန်အတွက် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ထိန်းချုပ်ထားသော တပ်မတော်၏သဘောထားကို လိုအပ်လိမ့်မည်။ တပ်မတော်သည် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း ဆယ်စုနှစ်ချီ ပြည်တွင်းစစ် ပဋိပက္ခများအတွင်း အများဆုံးသွေးမြေကျခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး၊ တစ်နည်းဆိုရလျှင် တပ်မတော်အရာရှိများသည် တိုင်းရင်းသားကိစ္စများနှင့် အကောင်း ဆုံး ပတ်သက်ကျွမ်းဝင်နေသူများဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ တပ်မတော်သည် မည်သည့်အခြေခံဥပဒေပြောင်းလဲ မှုကိုမဆို ၎င်း၏ ဗီတိုပါဝါဖြင့် ထောက်ခံရန်၊ ပုံဖော်ရန်၊ ပိတ်ဆို့ရန် အကြောင်းရင်းများ၊ နည်းလမ်းများ ရှိနေသည်။ ဤအချက်သည် အသွင်ကူးပြောင်းမှုဖြစ်စဉ်တွင် တပ်မတော်အာမခံချက်ရှိရေး မူဝါဒအဖြစ် ရည်ရွယ်ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပြီး၊ လောလောဆယ်တွင် ထိုဗီတိုပါဝါကို စွန့်လွှတ်မည့် အလားအလာ မရှိပေ။ သို့ရာတွင် အခြေခံဥပဒေပြောင်းလဲမှု ဖြစ်လာမည်မဟုတ်ဟု အတိအကျ ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပါ။ မြန်မာနိုင်ငံ သည် ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဦးသိန်းစိန်အာဏာရလာပြီးနောက်ပိုင်း ခရီးရှည်လျှောက်လှမ်းလျက် ရှိသည်။ ယခု အချိန်တွင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် လွန်ခဲ့သည့် ၂ နှစ်က စိတ်ကူးပင်မယဉ်နိုင်သော အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးဆိုင်ရာ ကောမတီကို ဖွဲ့စည်းထားပြီးဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တွေ့မြင်နေရသော ထင်သာ မြင်သာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် တပ်မတော်၏ထောက်ခံမှု၊ တပ်မတော်ခေါင်းဆောင်များ နေသားတကျ ခံစားရသော အခြေအနေတို့ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်နေသော်လည်း တိုးတက်မှုမှာ ချော ချောမွေ့မွေ့ မရှိပေ။ များသောအားဖြင့် ပြည်တွင်း၌သာ အကန့်အသတ်ဖြင့် ဖြစ်ပွားနေသော စစ်ပွဲနှင့်

ပတ်သက်၍ နှစ်ဖက်အုပ်စုများအား စားပွဲပိုင်းသို့ စည်းရုံးခေါ်ဆောင်ရုံသာမကဘဲ၊ ပထဝီနိုင်ငံရေးဖိအားပါ ပေးနေသော တရုတ်နိုင်ငံ၏ ကြားဝင်ပတ်သက်မှုရှိနေသော်ငြားလည်း ယခုတိုင် ကချင်တို့နှင့် တရားဝင် အပစ်ရပ်စဲမှု မရှိသေးပါ။

ဩဂုတ်လ ၅ရက်တွင်မူ ကချင်နှင့်ကရင်ဒေသများတွင် အဓိကအခြေစိုက်သော မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (ABSDF) နှင့် အစိုးရအကြား အပစ်ရပ်စဲမှုကို လက်မှတ်ရေးခဲ့ကြသည်။ ဤအုပ်စုသည် ၁၉၈၈ ဩဂုတ်လ ၈ရက် အရေးတော်ပုံတွင် ပါဝင်ခဲ့သော အရေ အတွက် ထောင်ချီသည့် ကျောင်းသားများနှင့် အချို့ပြည်သူများက မြို့ကြီးများကို စွန့်ခွာ၍ တိုင်းရင်းသား နယ်မြေများသို့ ထွက်ပြေးကာ တပ်မတော်အစိုးရကို လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရာမှ ပေါ်ထွက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားတပ်ဖွဲ့သည် လှုပ်ရှားမှုရေချိန် အမြင့်ဆုံးအချိန်တွင် တပ်ဖွဲ့ဝင် ၁၀၀၀၀ ခန့်အထိ ရှိခဲ့သော်လည်း ထိုနောက်ပိုင်းတွင် ယခင်အင်အား၏ အရိပ်အရောင်မျှသာ ကျန်ရှိတော့သည်။ ရန်ကုန်မြို့ တွင် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ကျင်းပခဲ့သော ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံ ၂၅ နှစ်မြောက် အထိမ်းအမှတ် အခမ်း အနား မတိုင်မီ လက်မှတ်ရေးထိုးလိုက်ကြသော အဆိုပါအပစ်ရပ်သဘောတူညီမှုသည် စစ်ရေးဆိုင်ရာထက် ပို၍ကြီးမားသော သင်္ကေတသဘောကိုဆောင်သည်။ (ABSDF) ၏ ယခင်ခေါင်းဆောင်ဟောင်း မြောက်မြား စွာသည် ယခုအခါ ဦးအောင်မင်းဦးဆောင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးအကျိုးဆောင်အဖွဲ့အစည်း Myanmar Peace Center (MPC)၏ အကြီးတန်းအဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်နေကြသည်။

ဩစတြေးလျ၊ နော်ဝေး၊ အီးယူအပါအဝင် နိုင်ငံခြားအလှူရှင်များစွာသည် MPC အဖွဲ့မှတစ်ဆင့် အပစ်ရပ်ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ငွေအား၊ ပစ္စည်း အားဖြင့် ပံ့ပိုးအားပေးနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

၎င်းလုပ်ငန်းစဉ်သည် ယခုအခါ ခက်ခဲသောအဆင့်သို့ ရောက်ရှိနေသည်။ အပစ်ရပ်သဘောတူညီ မှုများ ရရှိခဲ့သော အလွယ်ကူဆုံးအပိုင်းသည် ကချင်လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ KIO ၊ တအာင်းအမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့ TNLA တို့နှင့် နောက်ဆုံးအဆင့် သဘောတူညီမှုရရှိရေးမှလွဲလျှင် ပြီးစီးသလောက် ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးဒိုင်ယာလော့ဆွေးနွေးကြမည့် ခက်ခဲသောအပိုင်းမှာမူ အစီအစဉ်တကျ မရှိပေ။ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အစိုးရဖက်မှ ပြဿနာများကို ပြည်သူတိုင်း သိနေကြသည်။ တပ်မတော်သည် ငြိမ်း ချမ်းရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးရန် အမှန်တကယ် ကြိုးစားခြင်းမရှိသည့်တိုင်အောင် အရာရာကို သမ္မတကြီးနှင့် တစ်ထပ်တည်း ရှုမြင်ခြင်းလုံးဝမရှိဟူသော ခံစားသိရှိမှုက အမြဲတမ်းရှိနေသည်။ ထို့အပြင် ယခုအခါ ငြိမ်းချမ်းရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်အကြား ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ၊ အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ ပြိုင်ဆိုင်မှုများ မကြာသေးမီက လူသိရှင်ကြား ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ပြဿနာများ၏ အရင်းအမြစ် မှာ ဘယ်သူ့ဆီမှာ တာဝန်နဲ့ အာဏာရှိသလဲ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးကြိုးပမ်းမှုအတွက် ဘယ်သူက အမှတ်ရ (သို့) အမှတ်ယူ မှာလဲ၊ အကယ်၍ လွဲချော်သွားခဲ့လျှင် အပြစ်တင်ခံရမှာက ဘယ်သူလဲ စသည်တို့အပေါ် တွန်းကြ တိုက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးဒိုင်ယာလော့နှင့် ယင်းကို လုပ်ဆောင်ရမည့် နည်းလမ်းများသည်

နိုင်ငံတော်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ၊ တိုင်းပြည်တွင် ဗမာတို့ လွှမ်းမိုးနေမှု စသော အခြေခံအကျဆုံး ကိစ္စရပ်များကို ထိတွေ့လုတ်တိုက်မိနေသောကြောင့် အလွန်အပြင်းပွားစရာ အကြောင်းအရာတစ်ခု ဖြစ်နေပါသည်။

အဆိုပါ ပြိုင်ဆိုင်မှုများ၏ နောက်ဆုံးအဖြေမှာ လွှတ်တော်နှင့် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးရွှေမန်းတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အရေးပါသူများဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့၏ ကဏ္ဍ ပိုမိုကြီးမားရေးအတွက် ဖိအားပေးခဲ့ကြသည်ဟူသော အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းဖြစ်ရပ်ကြောင့် စိတ်ပျက်စရာများ ဖြစ်ခဲ့ရသော်လည်း၊ ယခုကဲ့သို့ လုပ်ငန်းစဉ် အလယ်ပိုင်းကာလတွင် လွှတ်တော်၏ ကြီးကြီးမားမား ပါဝင်ပတ်သက်လာမှုသည် ကောင်းသောကိစ္စတစ်ခုသာ ဖြစ်နိုင်ပြီး၊ အထူးသဖြင့် တစ်မျိုးသားလုံးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်မှန်သမျှ ကို မဲခွဲဆုံးဖြတ်၊ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် လွှတ်တော်က ရရှိမည့် သော့ချက်ကဏ္ဍကြောင့်ဟု ဆိုရပါမည်။

တိုင်းရင်းသားတို့ဖက်တွင်လည်း အလားတူ စိတ်မကျေနပ်မှုများ ရှိသည်။ အစိုးရနှင့် ထဲထဲဝင်ဝင် ဆွေးနွေးမှုများကို တစ်ဖွဲ့ခြင်းအလိုက် ယေဘုယျအားဖြင့် ပြုလုပ်နေကြသော်လည်း၊ UNFC သည် ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲများအပြီး ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်ပိုင်း တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအတွက် ၎င်းတို့ထံမှ သဘောထား တင်းမာသူများကို ပို့ထားရန်နှင့် လူကြိုက်များမည့် တောင်းဆိုချက်ပေါင်းစုံကို ထိုသူတို့အား ထုတ်ပြန်ခွင့်ပြုရန် အဆင်ပြေသော နေရာတစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့သည်။ KIO အပါအဝင် အချို့လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများက UNFC ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့အတွက် ပိုမိုထိရောက်သောကဏ္ဍကို မျှော်မှန်းထားကြသော်လည်း အခြားတိုင်းရင်းသား အုပ်စုခေါင်းဆောင်များက UNFC အဖွဲ့တာဝန်များနှင့် ခပ်ကင်းကင်းနေခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် UNFC သည် ယခုနောက်ပိုင်း၌ အထူးသဖြင့် အစိုးရငြိမ်းချမ်းရေး ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့နှင့် ဆွေးနွေးပြီးနောက်ပိုင်း သော့ချက်ပလေယာအဖြစ် နေရာရအောင် ကြိုးစားနေချိန်တွင် အဖွဲ့ဝင်အုပ်စုများအား တိကျသေချာစွာ ကိုယ်စားမပြုနိုင်ခြင်း၊ အဓိကကျသော အုပ်စုကြီးများအားလုံး မပါဝင်ခြင်းတို့ကြောင့် ပြဿနာအသစ်များ ထွက်ပေါ်လာပါသည်။ UNFC ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့သည် အရေးပါသောကဏ္ဍကို ဆက်လက်ရယူထားဖွယ် ရှိသော်လည်း ၊ တစ်မျိုးသားလုံးအပစ်ရပ်စဲမှုဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးမှုများနှင့် မရှေးမနှောင်း နိုင်ငံရေးဒိုင်ယာလော့ ဆွေးနွေးမှုမှန်သမျှကို ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့ထက် လက်နက်ကိုင်အုပ်စုတစ်ဖွဲ့ချင်းနှင့် တိုက်ရိုက်ပြုလုပ်သွားမည့် အလားအလာ များပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် မှန်းဆရခက်သော အဆင့်သို့ ဝင်ရောက်လျက် ရှိသည်။ တစ်မျိုးသားလုံးဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဖရင့်ကျင်းပမည့် သမ္မတဦးသိန်းစိန်၏ အစီအစဉ်သည် အကြိမ်ကြိမ် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခဲ့ပြီးနောက်၊ ၂၀၁၃ နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် ကျင်းပရန် လတ်တလော စီစဉ်ထား

သည်။ လွတ်လပ်ရေးအလွန် မြန်မာနိုင်ငံကို နှိပ်စက်ခဲ့သည့် ပဋိပက္ခများကို ပြည်ဖုံးကားချနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းနှင့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အစီအစဉ်တစ်ရပ်လုံး အောင်မြင်စေရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ရမည့် အကြောင်းရင်းတို့သည် သမိုင်းဝင်အစိတ်အပိုင်းများထဲတွင် ပါဝင်သည်။ အဖြူနှင့်အမဲ သဲကွဲအောင် ရွေးချယ်ခြင်းသည် အစိုးရဖက်၊ တိုင်းရင်းသားဖက် အုပ်စုအားလုံးမှ ခေါင်းဆောင်များ၊ နိုင်ငံရေးသမားများကို စိတ်အာရုံ စုစည်းရန် အထောက်အကူဖြစ်စေမည့်အပြင်၊ သူတို့၏ အတွင်းရေးကိစ္စရပ်များကို ဖြေရှင်းအောင် သူတို့ကို တွန်းအားပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်စရာ ရှိသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စစ်မှန်သည့် တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံ ပြည်ထောင်စု တစ်ခု ဖန်တီးရန်အတွက် လမ်းပြမြေပုံအပါအဝင်၊ လုပ်ဆောင်ရမည့်လိုအပ်ချက်များနှင့်ပတ်သက်သည့် တစ်ခဲနက် ထောက်ခံမှုကို အနည်းဆုံး ထုတ်ပြန်နိုင်မည့် တစ်မျိုးသားလုံးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်ကို ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများ မတိုင်မီ ရရှိရန်ပင်ဖြစ်သည်။ ထို့အတွက် တစ်နိုင်ငံလုံး အပစ်ရပ်သဘောတူညီမှု လက်မှတ်ထိုးရန်နှင့် ဆက်လက်၍ နိုင်ငံရေးကိစ္စရပ် ဒိုင်ယာလော့ ဆွေးနွေးမှုစတင်ရန် အချိန်အများကြီး မကျန်တော့ပါ။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အသွင်ကူးပြောင်းမှုသည် မူလကတည်းက မခိုင်မာဘဲ ထိလွယ်ခိုက်လွယ်သည့် သဘာဝရှိသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းတွင် ဆင်နေသော တိမ်မည်းများ [<http://www.crisisgroup.org/en/regions/asia/south-east-asia/myanmar/238-myanmar-storm-clouds-on-the-horizon.aspx>] ကလည်း ပြီးခဲ့သောလပိုင်းများ အတွင်း ထပ်ကာထပ်ကာပင် မကြာခဏ သိသိသာသာ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ မွတ်ဆင်ဆန်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှု၊ စီးပွားရေးမတည်ငြိမ်မှု၊ လူမှုဆိုင်ရာတင်းမာမှုများနှင့် ၂၀၁၅ တွင် တည်ငြိမ်သော နိုင်ငံရေး အသွင်ကူးပြောင်းမှုဖြစ်အောင် စီမံရမည့် စိမ်းခေါ်မှု စသည်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ခေါင်းဆောင်များကို အသီးသီး ထိပ်တိုက် ရင်ဆိုင်နေကြသည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် သူမ၏ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် တို့သည် တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲမှန်လျှင် အနိုင်ရရန် ကောင်းစွာ ပြင်ဆင်ထားပြီဖြစ်ရာ၊ အထက်ဖော်ပြပါ ပြဿနာများသည် ဦးသိန်းစိန်၏ ကိစ္စများဟု အစဉ်အမြဲ သတ်မှတ်၍ မရနိုင်တော့ပါ။ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များသည် မကြာမီအတွင်း ၎င်းတို့၏ အာရုံကို အခြားရုန်းကန်ရမည့် ကိစ္စများထံ ဦးလှည့် ကြရတော့မည် ဖြစ်ပြီး၊ အရေးအကြီးဆုံးမှာ သမ္မတရွေးပွဲတွင် အောင်မြင်ရေးပင် ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ ၎င်းတို့အနေဖြင့် အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ သဘောတူညီမှုရအောင် ကြိုးစားနိုင်ပါက ၂၀၁၅ တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် သမ္မတ ဖြစ်လာနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် သူမ ထိုရာထူး မရအောင် ပိတ်ဆို့ခံရမည့် အခြေအနေကလည်း ဆတူ ဖြစ်နိုင်ချေရှိနေရာ၊ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းနိုင်စွမ်းရှိသော သမ္မတလောင်းမှာ နောက်တက်မည့် သမ္မတ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံကို မည်သူက ခေါင်းဆောင်သည်ဖြစ်စေ၊

တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရအောင် ကြိုးပမ်းရမည့် စိမ်းခေါ်မှုများသည် တိုင်းပြည်၏ ဖိအားအများဆုံး၊ အခက်ခဲဆုံးကိစ္စရပ်များထဲမှ တစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်ကျန်ရှိနေပါလိမ့်မည်။

Jim Della-Giacoma သည် International Crisis Group [<http://www.crisisgroup.org>] ၏ အာရှရေးရာ ပရိုဂရမ် ဒါရိုက်တာ ဖြစ်ပြီး၊ Richard Horsey မှာ ၎င်း အဖွဲ့အစည်း၏ မြန်မာ့ရေးရာ အကြံပေး ဖြစ်ပါသည်။